

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

N) JORDBRUK OCH BOSKAPSSKÖTSEL.

SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1876

(ÅRGÅNG 3.)

UTARBETADT I STATISTISKA CENTRAL-BYRÅN.

(POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 15.)

STOCKHOLM, 1876.
P. A. NORSTEDT & SÖNER,
KUNGL. BOKTRYCKARE.

Bidrag till Sveriges officiella statistik. N, Jordbruk och boskapsskötsel. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1867-1912.

I denna serie utkom följande delserier:

1867-1912: Hushållningssällskapens berättelser för år ... / jämte sammandrag, utarb. af Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1865-1911 = 1-47 och

1874-1910: Sammandrag av Kongl. Maj:ts befallningshavandes årsväxtberättelser för åren ... / utarb. av Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1874-1910 = Årg. 1-37. – Utbruten ur Sammandraget i Hushållningssällskapens årsberättelser.

Föregångare:

Kongl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om jordbruk och boskapsskötsel.

Efterföljare:

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1913-1963.

Årsväxten / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1912-1963. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1962.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. 2, Väderlek, lantmäteri, jordbruk, skogsbruk, fiske t.o.m. år 1955. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1959.

S. 23: Tab. D 10. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal 1750-1900. Se Diagram Fig. 8.

S. 23-25: Tab. D. 11. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal länsvis 1750-1900.

S. 26: Tab. D 12. Brukningsenheter inom olika storleksgrupper 1885-1910. Se Diagram Fig 9.

S. 33: Tab. E 1. Nyodlingar i hektar 1871-1955.

S. 33: Tab. E 2. Areal av olika ägoslag 1800-1920.

S. 36-38: Tab. E 5. Åkerjordens användning: areal använd för spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 6.

S. 38-40: Tab. E 6. Åkerjordens användning: areal använd för andra växtslag än spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 13.

S. 41: Tab. E 7. Åkerjordens användning 1866-1955: relativ fördelning, %.

S. 44: Tab. E 12. Allmän skördesiffra 1786-1955.

S. 45: Tab. E 13. Utsäde i ton 1802-1820.

S. 45: Tab. E 14. Utsäde i ton 1818-1860.

S. 46: Tab. E 15. Utsäde i ton 1865-1955.

S. 46: Tab. E 16. Skörd i 1 000-tal ton 1802-1820. Se Diagram Fig. 15.

S. 47: Tab. E 17. Skörd i 1 000-tal ton 1818-1860. Se Diagram Fig. 16 och 17.

S. 47-49: Tab. E 18. Skörd av spannmål i 1 000-tal ton 1860-1955. Se Diagram Fig. 16.

S. 50-52: Tab. E 19. Skörd av potatis, rotfrukter, hö och halm i 1 000-tal ton 1866-1955. Se Diagram Fig. 17.

S. 59: Tab. E 27. Skörd i miljoner skördeenheter 1866-1955.

S. 59: Tab. E 28. Skörd i skördeenheter per ha 1866-1955.

S. 60: Tab. E 29. Skörd per ha av vissa växtslag i deciton 1866-1955.

S. 61: Tab. E 31. Husdjur 1805-1820: översikt. Se Diagram Fig. 18 och 19.

S. 61: Tab. E 32. Husdjur 1818-1860. Se Diagram Fig. 18.

S. 62: Tab. E 33. Husdjur 1861-1911. Se Diagram Fig. 18.

S. 63: Tab. E 34. Husdjur 1913-1955. Se Diagram Fig. 18.

S. 67: Tab. E 38. Hästar och kor länsvis 1850-1955: index (1870 = 100).

S. 70: Tab. E 41. Nötkreatursenheter 1871-1955.

S. 70: Tab. E 42. Den vegetabiliska och animaliska produktionen 1871-1955.

S. 71: Tab. E 43. Den animaliska produktionen i 1 000 ton 1871-1913. Se Diagram Fig. 21 och 22.

S. 73: Tab. E 47. Renar 1865-1955.

S. 77: Tab. E 55. Hushållningssällskapen 1882-1955: översikt.

BISOS N digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) med stöd från Riksbankens Jubileumsfond, 2009. Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

N) JORDBRUK OCH BOSKAPSSKÖTSEL.

SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1876

(ÅRGÅNG 3.)

UTARBETADT I STATISTISKA CENTRAL-BYRÅN.

(POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 15.)

STOCKHOLM, 1876.
P. A. NORSTEDT & SÖNER,
KUNGL. BOKTRYCKARE.

INNEHÅLL

	Sid.
Underdånig berättelse	3-11.
I. Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden 1876.....	4.
Sammandrag af Länsstyrelsernas omdömen om 1876 års skörd	6.
II. Quantitativ beräkning af uppgifterna om 1876 års skörd.....	7.
Tab. Litt. A. Jemförelse mellan 1876 och 1875 års grödor, bedömda efter skördade korntal af olika växtslag.....	8.
Tab. Litt. B. Uppgifven vigt å sädesslagen i svenska skålpund per kubikfot, år 1876.....	10.
Tabellbilaga	12-14.
Tab. N:o 1. Sammandrag af Kronolänsmännens rapporter om skörden år 1876.....	12.
Tab. N:o 2. Beräknad skörd af säd och potatis år 1876.....	14.
Résumé	15.

STORMÄGTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Genom de i Eders Kungl. Maj:ts nådiga bref den 5 Juni 1874 meddelade föreskrifter med afseende å Länsstyrelsernas årsväxtberättelser har Statistiska Central-Byrån varit satt i tillfälle att omedelbart efter inbergandet af 1874 och 1875 års skördar afgifva redogörelser, upptagande såväl sammandrag af de allmänna omdömen om årsväxten, som Länsstyrelserna, hvar och en för sitt län, haft att afgifva, som ock den af Byrån beräknade mängden af de inhöstade förnämsta växtslagen, hvarvid såsom grund för beräkningarna förelegat dels för året särskildt infordrade rapporter från rikets kronolänsmän om det skördade korntalet, dels den redan förut genom Hushållningssällskapen vunna kunskapen om utsädesmängden af olika växtslag. Den likartade redogörelse, som

Statistiska Central-Byrån härmed för år 1876 underdånigst framlägger, är sålunda den tredje i ordningen af detta slag.

Förra årets redogörelse inleddes med en kort granskning af beräkningsmetodens praktiska värde, hvilken äfvenledes har underkastats dylik kritik i det af Statistiska Central-Byrån utarbetade sammandraget af Hushållningssällskapens redogörelser för år 1874. Då, i den händelse att denna fråga skulle anses behöfva ånyo upptagas, detta torde lämpligast ske i sist anförda serie af publikationer, eller i sammandragen af Hushållningssällskapens berättelser, enär dessa erbjuda just de nödiga jemförelsepunkterna, så torde Statistiska Central-Byrån kunna nu öfvergå omedelbart till egentliga föremålet för denna underdåniga redogörelse.

I.

Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden 1876.

I den vanliga länsordningen meddelas ur dessa omdömen följande utdrag, nemligen:

för *Stockholms län* (ink. till Stat. C.-B. d. 11 Nov. 1876):

»att Konungens Befallningshafvande anser skörden vara *under medelmåttan*»;

för *Uppsala län* (ink. d. 3 Nov.):

»att skörden i sin helhet blifvit *öfver medelmåttig*»;

för *Södermanlands län* (ink. d. 31 Okt.):

»att afkastningen af höstsädet, råg och hvete, är medelmåttig samt af god beskaffenhet, men af korn, hafre, blandsäd, ärter, bönor, vicker, potatis, öfriga rotfrukter och spånadsväxter, hvilka sistnämnda dock endast obetydligt odlas, under medelmåttan; att höskörden från såväl odlad jord som naturliga ängar utfallit äfvenledes under medelmåttan i afseende å kvantiteten, men är af god beskaffenhet; äfvensom att skörden, i allmänhet bedömd, kan anses vara *under medelmåttan*»;

för *Östergötlands län* (ink. d. 2 Nov.):

»att höstsädet af råg och hvete i allmänhet varit vackert och blifvit under en synnerligt vacker väderlek inbergadt, hvadan afkastningen deraf i allmänhet torde kunna anses *god*;

att deremot *vårsäden* af korn, blandsäd och hafre äfvensom ärter, hvilket allt, utsädt under tjenlig väderlek, i början på sommaren lemnade förhoppning om en synnerligt rik skörd, likväl hårdt medtogs af den i Juli och Augusti månader rådande starka torkan och sedermera på de ställen, der skörden deraf ej hann afslutas före Augusti månads utgång, endast med stor svårighet och uti till en del skadadt skick inbergades under den nästan ständigt regniga September månad, med afseende å hvilka förhållanden skörden deraf *knappt* kan anses *medelmåttig*;

att äfven *potatisen* och andra *rotfrukter* ledo af nyssberörda torra väderleksförhållanden och därför *ej* heller lemnat *ens medelmåttig* afkastning, hvaremot *foderskörden* såväl å naturliga ängar, som den första å klöfvervallarne varit både *rik* och blifvit under gynnsammaste förhållanden inbergadt; samt att totalomdömet om skörden i detta län, med afseende å berörda förhållanden, utfaller så, att den varit *medelmåttig*»;

för *Jönköpings län* (ink. d. 25 Okt.):

»att höstsädet lemnat en fullt medelmåttig afkastning, men *vårsädet* något under medelmåttan;

att sädens *beskaffenhet* är i allmänhet god, men att hafren något lidit till följd af regn under bergningstiden;

att *fodertillgången* är tillräcklig för ortens behof;

att *potatisskörden* lemnat öfver medelmåttig afkastning af god beskaffenhet,

samt att skörden, i allmänhet bedömd, kan anses vara *medelmåttig*»;

¹⁾ Här intagna utdrag ur Länsstyrelsernas allmänna omdömen jemte de hufvudsakliga resultaten af beräkningarna äro, i den mån de hunnit verkställas, genom Post- och Inrikes-Tidningar till allmänhetens kännedom redan meddelade.

för *Kronobergs län* (ink. d. 28 Okt.):

»att höskörden blifvit fullt medelmåttig, men sädes- och halm-skörden endast medelmåttig»;

för *Kalmar län* (ink. d. 2 Nov.):

»Höstsäden, som under vintern mycket skadats af otjenlig väderlek, blef i någon mån förbättrad af ymnig nederbörd under våren och försommaren, men hämmades åter i sin utveckling af den svåra torka, som var rådande under senare delen af Juni samt hela Juli och första hälften af Augusti månad. Denna tids regnbrist minskade också betydligt skörden af den i början ganska lofvande vårsäden, samt inverkade menligt jemväl på höskörden.

Enligt de inkomna uppgifterna kan antagas, att årets skörd af säd och rotfrukter, i sin helhet betraktad, varit *nära medelmåttig*. Den är i de flesta trakter väl inbergadt och af god beskaffenhet. Med säkerhet kan antagas, att den är tillräcklig för länets eget behof.

Säden har gifvit mindre halm än vauligt; men då höskörden varit dels god och dels medelmåttig, är ingen anledning att befara någon egentlig foderbrist»;

för *Gotlands län* (ink. d. 26 Okt.):

»Under sistlidet års höst utsåddes höstsädet under fördelaktiga förhållanden. Väderleken under vintern och våren var äfven mycket gynnsam. Den svåra och ihållande torka, som inträffade efter medlet af Maj och varade till slutet af Augusti, inverkade därför icke särdeles menligt för höstsädet. Vårsädet och jordfrukterna utlades äfven i jorden under gynnsamma förhållanden, så att ända till slutet af Juni grödan syntes blifva riklig; men regn föll icke förr än vid och efter skördetiden, hvilket hade till följd att vårsäden och rotfrukterna icke förmådde motstå torkan.

Med anledning af de från olika länsmansdistrikt inkomna uppgifter, får Konungens Befallningshafvande angående skörden inom länet antaga:

att hvetet lemnat medelmåttig afkastning;

att rågen gifvit temligen god skörd;

att korn, hafre och blandsäd lemnat en afkastning mycket under medelmåttan;

att på ärter blifvit nära missväxt;

att bönor och vicker, som dock föga odlats, lemnat missväxt;

att raps, som äfven föga odlats, lemnat medelmåttig skörd;

att potatis lemnat en skörd något under medelmåttan;

att öfriga rotfrukterna, der de odlats, gifvit en skörd äfven under medelmåttan;

att på lin och hampa, som dock föga odlats, blifvit nära missväxt;

att höskörden såväl af klöfver och timotej som å naturliga vallar lemnat afkastning under medelmåttan;

att halmen af höstsäden lemnat god tillgång, men af vårsäden blifvit ringa;

att sädestillgången för länets behof är tillräcklig och särdeles af höstsäden till afsalu, samt

att säd och foder, såsom välbergade, äro af god beskaffenhet, men fodertillgången knapp, så att af vinterns beskaffenhet kommer att bero, huruvida kreatursstammen i större eller mindre grad behöfver minskas.

Om innevarande års skörd anser sig Konungens Befallningshafvande alltså böra meddela det allmänna omdöme, att skörden i sin helhet blifvit omkring *en tredjedel under medelmåttan*;

för *Blekinge län* (ink. d. 23 Okt.):

att Kungl. Maj:ts Befallningshafvande anser skörden inom länet hafva utfallit *under medelmåttan*;

för *Kristianstads län* (ink. d. 31 Okt.):

Enär af kronolänsmännens rapporter framgår, att *südesskörden* i 13 distrikt är tillräcklig för ortens behof och för försäljning derutöfver, i 6 distrikt i allmänhet är tillräcklig för eget behof och i 4 distrikt otillräcklig för ortens behof samt att *fodertillgången* i 1 distrikt är mer än tillräcklig för eget behof, i 7 distrikt tillräcklig, i 9 distrikt någorlunda tillräcklig, fast knapp, och i 6 distrikt ej tillräcklig; så anser sig länsstyrelsen kunna afgifva det allmänna omdöme om årets skörd inom länet, att den är *god, ehuru fodertillgångarne äro något knappa*»;

för *Malmöhus län* (ink. d. 30 Okt.):

»att skörden kan anses vara *medelmåttig*»;

för *Hallands län* (ink. d. 26 Okt.):

»att skörden här i länet kan anses hafva utfallit *öfver medelmåttan*»;

för *Göteborgs och Bohus län* (ink. d. 1 Nov.):

»Torka under våren och försommaren har inverkat menligt på vårsäden och höskörden; hvaremot vintersäden, som bättre motstått verkningarne af nämnda torka, kan anses hafva öfver hufvud taget lemnat god afkastning; och som inberguingen skett under derför gynnsamm väderlek, är således detta sädeslag så till kärna som halm af god beskaffenhet. Starkt regu försenade bergningen af och skadade flerstädes vårsäden, så att en del deraf är af dålig beskaffenhet, äfvensom halmen i allmänhet blifvit kort och mindre väl bergad. Potatisen har väl på flere ställen inom länet befunnits vara angripen af så kallad torröta, men kan dock anses hafva i allmänhet lemnat god skörd. Af öfriga rotfrukter, som inom länet mindre odlas, har endast en afkastning under medelmåttan erhållits, och hvilket äfven är fallet hvad lin angår.

Höskörden å artificiella vallar har i allmänhet utfallit fullt medelmåttig; hvaremot densamma å naturliga ängar blifvit svag; och då dertill kommer att afkastningen af vårsädehalmen utfallit mindre gynnsam, torde alltså fodertillgången blifva knapp.

Öfver hutvud taget kan skörden anses *medelmåttig*;

för *Elfsborgs län* (ink. d. 6 Nov.):

»Såsom rapporterna utmärka, har förhållandet med årsväxten på olika orter inom detta vidsträckta län varit mer än vanligt olika. På slättbygden, Sundals härad samt en del af Nordals och Väne härad, verkade den under senare delen af sommaren inträffade starka torkan hämmande; hvaremot i den södra delen af länet, med lättare jordmån, sädesskörden utfallit synnerligen god. Bergningen af vårsädesgrödan, ortens hufvudsäde, försvårades likväl genom den ihållande regniga väderleken under hösten. Hötillgången är i allmänhet otillräcklig, hvartill jemväl bidragit, att genom den mindre gynnsamma väderleken under skördetiden vårsädehalmen skadats. Potatis-skörden har varit riklig.

På grund häraf torde såsom allmänt omdöme om skörden inom länet kunna uttalas, att den utfallit *något under medelmåttan*»;

för *Skaraborgs län* (ink. d. 19 Okt.):

»att höafkastningen varit under medelmåttan, men af god beskaffenhet, att halmtillgången anses vara medelmåttig samt att grö-

dan af de särskilda sädesväxterna ej allenast bör blifva för ortens behof *fullt tillräcklig*, utan äfven lemna öfverskott till försäljning»;

för *Vermlands län* (ink. d. 1 Nov.):

»att skörden varit god beträffande höstsäd samt fullt en tredje del under medelmåttan beträffande vårsäd och foder, så att skörden i sin helhet läser få anses hafva utfallit ungefär *en fjerdedel under medelmåttan*»;

för *Örebro län* (ink. d. 1 Nov.):

»att afkastningen af de särskilda sädeslagen kan anses medelmåttig, af potatis god, men af öfriga rotfrukter något under medelmåttan; att höfångsten är nära medelmåttig; samt att skörden inom länet, i allmänhet bedömd, torde kunna antagas såsom *medelmåttig*»;

för *Vestmanlands län* (ink. d. 4 Nov.):

»att skörden anses hafva utfallit *något under medelmåttan*»;

för *Kopparbergs län* (ink. d. 2 Nov.):

»att *höstsädet*, bestående hufvudsakligen af råg och i länets sydligare trakter derjemte i någon, ehuru ringa mån af hvete, lemnat *fullt medelmåttig* skörd af god beskaffenhet;

att *vårsädet*, hvaraf hufvudbeståndsdelen utgöres af hafre, men jemväl till väsentlig del utaf flere slag af blandsäd och i vissa socknar af korn, i allmänhet gifvit skörd *under medelmåttan* och af mindre god beskaffenhet;

att *potatis* lemnat fullt *medelmåttig* skörd af god beskaffenhet;

att *höafkastningen* varit *under medelmåttan* och i vissa delar af länet *svag*, men af god beskaffenhet, och att *halmtillgången* kan anses vara af råg *medelmåttig* och af vårsäd *under medelmåttan*.

Vid betraktande häraf och hvad kronofogdarne i anledning af länsmännens uppgifter yttrat, kan såsom allmänt omdöme om innevarande års skörd antagas, att den utfallit *under medelmåttan*»;

för *Gefleborgs län* (ink. d. 1 Nov.):

»att årets skörd af foder i allmänhet kan betraktas såsom icke fullt medelmåttig, men att deremot skörden i öfrigt inom länet må anses hafva utfallit *medelmåttig*»;

för *Vesternorrlands län* (ink. d. 30 Okt.):

»att innevarande års skörd inom Vesternorrlands län utfallit *fullt medelmåttig*»;

för *Jemtlands län* (ink. d. 16 Nov.):

»att sädesgrödan, ehuru till korntalet ymnig, likväl på grund af den försämring, densamma lidit genom ogynnsamt bergningsväder, ej torde i sin helhet kunna uppskattas högre än såsom *god*, samt att höskörden utfallit *fullt medelmåttig*»;

för *Vesterbottens län* (ink. d. 25 Okt.):

»En ovanlig torka herrskade under sistlidne års höst, i följd hvaraf vattendragen i högst betydlig mån utsnade. Jorden tillfrös redan i medio af Oktober månad, så att en del jordarbeten då icke medhunnos. Med November inträdde omslag i väderleken, i det att regn och snögiopp voro rådande intill medlet af månaden, då luften blef kall och kylig. Efter en på snö och nästan ständig blåst rik vinter, började tecken till vår visa sig de första dagarne af Maj och innan medlet af samma månad hade snötäcket temligen allmänt försvunnit. Till följd af kylig luft och brist på nederbörd, försenades

emellertid såväl växtligheten som vårarbetet, och sådden var i allmänhet ej afslutad förr än omkring den 15 Juni. I början af Juni uppfriskades marken af regn under några dagar. Med undantag af att en ofbruten torka derefter egde rum till medlet af Juli månad, har väderleken i öfrigt under sommaren varit för växtligheten mycket gynnsam och slåttern har verkstälts utan nämnvärda afbrott. För sädeskörden har väderleken varit mindre gynnsam, och på vissa ställen inom länet har sädesgrödan tagit någon skada af väta.

Höafkastningen kan anses hafva utfallit nära medelmåttig och af god beskaffenhet, och sädesgrödan anses blifva medelmåttig och för ortens jordbrukande befolkning fullt tillräcklig intill nästa års skörd; hvaremot den lösa befolkningens behof måste under kommande året likasom tillföre, fyllas genom inköp från andra orter, hvilket ombesörjes af verksegare och köpmän»;

för *Norrbottnens län* (ink. d. 3 Nov.):

»Efter torr och för jordarbete gynnsam höst tillfrös marken i slutet af Oktober och betäcktes i början af November med snö, som derefter föll i stor myckenhet, så att ringa käle bildades i jorden. Snötäcket bortgick i första hälften af Maj och ehuru väderleken under denna månad i allmänhet var kall och blåsig, kunde dock början med sådden ske i slutet af månaden och densamma afslutas vid vanlig tid omkring den 10 Juni. Efter fullbordad sådd föll ymnigt regu nästan dagligen inemot midsommar, hvarefter stark värme inträdde, hvilken fortlor under hela Juli månad. Under denna tid och intill slutet af Augusti var nederbörden vid kusten nästan ingen och i det inre landet obetydlig, hvartill kom en ofta i flere dagar ihållande stark blåst. Sista delen af Augusti samt hela September månad hafva varit utmärkta af ett ihålligt, blott för någon dag afbrutet, regnande.

Såväl sädes- som gräsväxterna, genom försommarens regn väl rotade, påskyndades i sin utveckling af värmen och torkan samt blefvo på torrländ mark till och med drifna till brådmognad. Gräskörden, som egt rum under det gynnsammaste bergningsväder, har till följd deraf på hårdvallsängar och lindor utfallit något under, men på myr- och bäckängar något öfver medelmåttan samt öfverallt der höet förvaras i lador blifvit till beskaffenheten utmärkt. Skörden af stråsäd har äfven utfallit ojemnt, men torde i allmänhet kunna anses såsom fullt medelmåttig, ehuru den i vissa socknar, der rior icke begagnas, tagit ej oväsentlig skada i skylarne till följd af regnet efter skördetiden. Afkastningen af halm har utfallit under medelmåttan och halmen har derjemte tagit skada af regn. Rotfrukterna, bland hvilka potatis är den egentligaste, hafva lemnat god afkastning.

Med stöd af nu angifna väderleks- och skördeförhållanden, anser länsstyrelsen, att skörden inom länet blifvit *fullt medelmåttig*.

För den jordbrukande befolkningens eget behof af spanmål kan skörden i allmänhet anses fullt tillräcklig, hvarjemte och då dels förråder af spanmål finnas qvar sedan föregående år, dels handlande och industriidkare hemtagit rätt betydliga qvantiteter sådan, någon brist i brödföda intill nästkommande höst icke eller för länets öfriga befolkning skall komma att uppstå».

Sammanfattas ofvan meddelade omdömen i hvad de gälla skörden i sin *helhet* inom hvarje län, erhålles följande:

Sammandrag af Länsstyrelsernas omdömen om 1876 års skörd.

Stockholms	län... under medelmåttan.
Uppsala	» ... öfver medelmåttig.
Södermanlands	» ... under medelmåttan.
Östergötlands	» ... medelmåttig.
Jönköpings	» ... medelmåttig.
Kronobergs	» ... medelmåttig ¹⁾ .
Kalmar	» ... nära medelmåttig.
Gotlands	» ... en tredjedel under medelmåttan.
Blekinge	» ... under medelmåttan.
Kristianstads	» ... nära god ¹⁾ .
Malmöhus	» ... medelmåttig.
Hallands	» ... öfver medelmåttan.
Göteborgs och Bohus	» ... medelmåttig.
Elfsborgs	» ... något under medelmåttan.
Skaraborgs	» ... medelmåttig ¹⁾ .
Vermlands	» ... en fjerdedel under medelmåttan.
Örebro	» ... medelmåttig.
Vestmanlands	» ... något under medelmåttan.
Kopparbergs	» ... under medelmåttan.
Gefleborgs	» ... medelmåttig.
Vesternorrlands	» ... fullt medelmåttig.
Jemtlands	» ... god ¹⁾
Vesterbottens	» ... medelmåttig ¹⁾ .
Norrbottnens	» ... fullt medelmåttig.

Hela riket **nästan medelmåttig.**

Ofvanstående totalomdöme för hela riket är af Statistiska Central-Byrån utrönt ur de särskilda länsomdömena på det i första årgången af detta slags berättelser angifna sättet. De på anförda ställe angifna värdeskalor visa nemligen vid tillämpning på 1876 års skörd, att denna utfallit:

god	i 1 län med 1 % af rikets utsäde
nära god	i 1 » » 8 % » » »
öfver medelmåttig	i 2 » » 7 % » » »
fullt medelmåttig	i 2 » » 3 % » » »
medelmåttig	i 9 » » 46 % » » »
nära medelmåttig	i 1 » » 5 % » » »
under medelmåttan, $\frac{1}{2}$ eller $\frac{1}{4}$ eller något under medelmåttan	i 8 » » 30 % » » »

Vid sammanfattning enligt en annan likaledes i samma berättelse angifven skala erhålles för hela riket det relativa talet 5,9, hvilket bör kunna anses motsvara ofvanstående totalomdöme: *nästan medelmåttig*.

¹⁾ Jfr ordalydelsen i ofvanstående utdrag ur länsredogörelsen.

Betydelsen af detta relativa värde med deremot svarande totalomdöme om 1876 års skörd torde bäst framgå ur följande jemförelse med förutgångna år:

skörd år	relativt värde	motsvarande allmänt omdöme.
1876.....	5,9.....	nästan medelmåttig.
1875.....	7,0.....	öfver medelmåttan.
1874.....	5,4.....	nära medelmåttig.
1873.....	6,7.....	mer än fullt medelmåttig.
1872.....	6,4.....	fullt medelmåttig.
1871.....	7,1.....	öfver medelmåttan.
1870.....	7,4.....	nära god.
1869.....	7,2.....	mer än öfver medelmåttan.
1868.....	4,9.....	knappt under medelmåttan.
1867.....	5,2.....	under medelmåttan.
1866.....	6,1.....	medelmåttig.
1865.....	5,4.....	nära medelmåttig.

Sålunda bedömd står 1876 års skörd långt tillbaka efter sin närmaste föregångare och under hela tiden 1869—1875 träffas blott ett enda år, nemligen 1874, som kan anses hafva gifvit en skörd sämre än den nu inbergade grödan.

Under sådana förhållanden förefinnas ej anledningar att våga antaga, det innevarande års skörd skall gifva någon mera betydande *sädesexport*. De faktorer, som härpå inverka, äro dock alltför många, att man skulle kunna med någon säkerhet i resultaten våga sig in på en kalkyl i detta hänseende, men emellertid torde det ej vara utan sin praktiska betydelse att sammanställa ofvanstående tabellariska öfversigt med följande, utvisande det quantum af hvarje skördeårs sädesproduktion, som under loppet af näst efterföljande Oktober—September månader blifvit utfördt utöfver beloppet af det införda, nemligen:

af 1875 års skörd.....	(omkr.)	exportöfverskott.	kub.-fot.
» 1874 » »		1,605,908	»
» 1873 » »		12,485,300	»
» 1872 » »		10,135,660	»
» 1871 » »		20,755,690	»
» 1870 » »		22,633,430	»
» 1869 » »		19,477,640	»
» 1868 » »	(importöfverskott)	—748,377	»
» 1867 » »		1,636,186	»
» 1866 » »		12,656,813	»
» 1865 » »		8,099,790	»

II.

Quantitativ beräkning af uppgifterna om 1876 års skörd.

Af de för denna beräkning nödiga tvenne faktorerna, utsädesmängden och det skördade korntalet, erhålles endast det senare direkte genom kronolänsmännens rapporter, hvar emot det förra eller utsädet måst tagas sådant det genom Hushållningssällskapens berättelser är senast känt, eller i detta fall för år 1874, dock med åtskilliga korrektioner. För ifrågavarande år 1876 äro dessa sålunda verkställda: Genom jemförelse af uppgifna utsädet under femårsperioden 1865—1869 med motsvarande tal för tiderymden 1870—1874, hafva erhållits procenttal, som för de flesta växtslag ådagalägga en årlig tillökning i utsädesquantiteterna, men i några fall äfven en minskning. De sålunda erhållna årstillväxterna i utsädet hafva visat sig vara:

för hvete, höst-.....	2,60 %
» » vår-.....	1,85 »
» råg, höst-.....	0,52 »
» korn.....	0,48 »
» hafre.....	1,95 »
» vicker.....	1,74 »
» potatis.....	1,78 »

Utsädet år 1874, ökad med 2 gånger dessa procenttal för ofvan anförda växtslag, men i öfrigt lemnadt oförändradt der enligt ofvanstående beräkning en minskning skulle egentligen hafva egt rum, har ansetts vara 1876 års sannolika utsäde, hvilket för hela riket gifvit följande tal:

Hvete, höst-.....	598,020	kub.-fot.
» vår-.....	49,103	»
Råg, höst-.....	3,606,620	»
» vår-.....	49,081	»
Korn.....	3,072,670	»
Hafre.....	9,795,964	»
Blandsäd.....	1,096,073	»
Ärter.....	397,967	»
Bönor.....	72,154	»
Vicker.....	212,550	»
Bohvete.....	1,920	«
Raps.....	287	»
Potatis.....	9,955,594	»

Der på vissa orter endast grönfoder af något sädesslag uppgifvits vara skördadt, har vid slutliga beräkningen härför behörigt afdrag af utsäde gjorts och har sålunda totalutsädet af hafre blifvit minskadt till 9,785,120, af vicker till 163,503 och af bohvete till 1,611 kubikfot.

Det skördade *korntalet* är ur kronolänsmännens direkta uppgifter för hvart distrikt beräknadt enligt den i årsväxt-

berättelsen för 1874 angifna metoden och återfinnes, för hvarje län särskildt och för hela riket, i bilagde tab. N:o 1. Vid jemförelse med nästlidet års skörd erhållas följande tal:

	Medelkorntal.	
	1875.	1876.
Höstsäde	7,475	7,147
Vårsäde	6,866	5,830
Balväxter	7,087	5,689
Potatis	7,778	7,512

Innevarande års skörd har alltså, räknad efter korntalet, utfallit för alla växtslag sämre än den var sistlidet år, och utgör minskningen för höstsäde 4 %, för vårsäde 15 %, för

balväxter 20 % samt för potatis 3 %. Det nedslående, som kan ligga i betydelsen af dessa tal, minskas mycket, när man erinrar sig, att jemförelseåret 1875 ansågs hafva gifvit en skörd öfver medelmåttan och gäller detta isynnerhet i fråga om den då inbergade vårsäden. Skulle man alltså för jemförelsens skuld gå tillbaka ännu ett år, skall man finna, att innevarande års afkastning ställer sig betydligt bättre än 1874 års grödor. Af flere skäl kan man anse, att 1876 års skörd utfallit ungefär midt emellan hvad åren 1874 och 1875 gäfvos.

Det är af ett icke ringa intresse att tillse, huruvida årets minskning i skörd, jemförd med nästföregående årets, träffat vissa landsdelar inom riket eller om den bredt sig ut

Tab. Litt. A. Jemförelse mellan 1876 och 1875 års grödor, bedömda efter skördade korntal af olika växtslag.

1. Län.	2. Hvete-		3. Råg.		4. Korn.	5. Hafre.	6. Bland- säd.	7. Ärter.	8. Bönor.	9. Vicker.	10. Bo- hvete.	11. Raps.	12. Potatis.
	Höst-	Vår-	Höst-	Vår-									
	Procenttal, hvarmed 1876 års korntal öfverstiger (+) eller understiger (—) 1875 års motsvarande korntal.												
Stockholms län	— 13	+ 20 ^p	— 5	?	— 24	— 22	— 20	— 15	— 6 ^p	— 21	—	—	— 7
Uppsala d:o	— 51	— 25 ^p	— 21	—	— 8	— 5	— 2	— 4	— 13	— 8 ^p	—	—	+ 3
Södermanlands d:o	+ 13	0	— 7	—	— 34	— 29	— 29	— 32	— 20 ^p	— 45 ^p	—	—	— 14
Östergötlands d:o	+ 24	— 11	+ 8	— 2	— 19	— 21	— 18	— 37	— 25 ^p	— 18 ^p	—	—	— 16
Jönköpings d:o	— 8	— 10	+ 56	— 1	— 10	— 11	— 6	+ 2	—	+ 7 ^p	—	—	+ 9
Kronobergs d:o	— 8	— 9	— 1	— 1	— 24	— 10	— 5	— 8	0	— 7 ^p	—	—	— 10
Kalmar d:o	+ 53	+ 12	+ 13	— 10 ^p	— 24	— 24	— 10	— 16	+ 10 ^p	— 18	— 10 ^p	—	— 11
Gotlands d:o	+ 34	— 18	+ 27	—	— 44	— 33	— 34	— 36	— 20 ^p	— 45 ^p	—	+ 67 ^p	— 20
Blekinge d:o	— 10	— 29	— 22	— 14	— 40	— 41	— 30	— 30	— 39 ^p	— 30	?	0	— 26
Kristianstads d:o	+ 2	— 10 ^p	— 3	— 5	— 15	— 8	— 7	— 16	+ 25 ^p	+ 3 ^p	— 10 ^p	+ 25 ^p	— 2
Malmöhus d:o	— 3	+ 10 ^p	— 5	+ 25 ^p	— 10	— 4	— 3	— 6	+ 5	— 15	— 5	+ 4 ^p	+ 8
Hallands d:o	+ 4	— 8	— 8	0	— 20	— 13	— 10	— 18	— 14	0	— 20 ^p	—	— 3
Göteborgs o. Bohus d:o	— 11	— 9	— 8	— 20	— 34	— 22	— 28	— 27	— 38	— 18	—	—	— 13
Elfsborgs d:o	+ 11	0	— 5	0	— 6	— 12	+ 2	— 17	— 17	— 20 ^p	+ 10 ^p	—	+ 13
Skaraborgs d:o	— 3	0	— 3	— 2	— 14	— 12	— 7	— 13	0	— 18 ^p	—	—	+ 6
Vermlands d:o	— 2	— 14	— 16	— 20 ^p	— 23	— 30	— 30	+ 2	— 10 ^p	— 25 ^p	—	—	0
Örebro d:o	— 20	— 11	— 11	0	— 17	— 22	— 25	— 36	0	— 35 ^p	—	—	— 18
Vestmanlands d:o	— 52	— 20 ^p	— 25	—	— 28	— 19	— 30	— 36	— 10 ^p	— 22 ^p	—	—	— 3
Kopparbergs d:o	— 22	— 10 ^p	— 14	0	— 23	— 14	— 27	— 21	—	grönfoder	—	—	— 8
Gefleborgs d:o	— 31	— 25 ^p	— 7	— 13 ^p	— 15	— 13	— 15	— 29	+ 50 ^p	— 40 ^p	—	—	— 2
Vesternorrlands d:o	—	—	— 8	+ 3	— 7	— 3	— 7	0	—	grönfoder	—	—	+ 13
Jemtlands d:o	—	—	— 2	?	— 4	— 11	— 4	+ 7	—	grönfoder	—	—	+ 6
Vesterbottens d:o	—	—	0	— 7	+ 2	0	— 16	—	—	—	—	—	+ 24
Norrbottnens d:o	—	—	+ 29	+ 7 ^p	+ 13	grönfoder	?	—	—	—	—	—	+ 25
Hela riket	— 4	— 7	— 4	0	— 14	— 16	— 12	— 19	— 30	— 18	— 6	+ 10 ^p	— 3

någorlunda jemnt öfver landet. I detta hänseende är motstående tab. Litt. A. mycket upplysande. Det ojemnförligt öfvervägande antalet minustecken i tabellens alla kolumner gifva en bestämd häntydan om en temligen jemn fördelning öfver landet af de orsaker, som verkat nedsättande i årets skörd. Att nu sjelfva procenttalen äro till storleken ganska mycket vexlande, likasom att här och hvar ett positivt tal i tabellen anträffas, torde hafva sin grund deri, att jämförelsepunkterna varit ett enda års (1875 års) skörd och icke en medelskörd, hvilken senare skulle naturligtvis hafva gifvit en säkrare måttstock, men hvilken i brist af tillräckligt många års erfarenhet ännu ej kan anses vara tillräckligt känd. När sålunda exempelvis i Kalmar län hveteskörden i år utfallit 53 % högre än i fjor (kol. 2 i tab. Litt. A), så innebär detta ändock ej, att årets ifrågavarande gröda varit någonting särdeles utmärkande, ty i sjelfva verket har hvetet derstädes i år ej gifvit mera än 6:e à 7:e kornet, i medeltal räknadt. Det var fjoråret som gaf litet och deraf kommer nu det höga tillväxttalet. En mängd andra dylika exempel kunde från andra län framdragas.

Slutligen bör i fråga om tabell Litt. A ej lemnas ur sigte, att jämförelsen verkställdes efter korntalet och icke efter den kvantitet, som enligt beräkning (jfr tab. N:o 2) har inbergats. Vid första påseende kunde synas, som om båda jämförelsesätten skulle gifva samma resultat, men då man besinnar, att utsädet icke var för de båda åren lika stort, så är det klart, att bedömandet af skörden såsom sådan enklast och riktigast sker genom jämförelser mellan sjelfva de skördade korntalen, hvilka också äro mera direkt funna och för hvilka icke, såsom för de beräknade skördemängderna, dessutom föreliggande faktorer, som till en del grunda sig på beräkningar eller förutsättningar.

I afseende å korntalet, sådant det uppgifves i tab. N:o 1, torde ej böra lemnas oanmärkt den höga siffra (nära 21), som höstrågen gifvit i Norrbottens län. Piteå socken, som är den egentliga rågbygden inom detta län, är hufvudsakligen vållande till detta ovanligt höga korntal, då derstädes i den egentliga bygden erhållits af rågen 40:e kornet, hvilken siffra Länsstyrelsen, efter särskild från Statistiska Central-Byrån på telegrafisk väg gjord förfrågan, upplyst icke kunna utan fara för misstag såsom medeltal för socknen nedsättas till mindre än 30:e kornet.

Undersöker man vidare hvad tab. N:o 1 innehåller, finner man, att *potatisens beskaffenhet* uppgifves vara god nästan öfverallt i hela riket, och att man endast från rikets sydligaste län och från dess vestkust klagat öfver, att den skadats litet af torröta. Detsamma berättas ock från Östergötlands och Vestmanlands län. Efter rymd räknadt har i år erhållits litet mera potatis än sistlidet år. Landet har så-

lunda lyckligtvis välsignats i år med en såväl till mängd som beskaffenhet god skörd af potatis.

Sämre skörd synas *öfriga rotfrukter* hafva gifvit, och vexla omdömena härom vanligast emellan uttrycken: under medelmåttan och medelmåttig. För riket i sin helhet är allmänna omdömet: nära medelmåttig (mot fullt medelmåttig i fjor).

Lin och i vissa delar af landet äfven något *hampa*, hvilka växtslag såsom bekant är ofta skördas förr än de hinna växa ut och sålunda gifva moget frö, hafva derfor ock i allmänhet gifvit i korntal af fröet ej mera än 3:e kornet (i fjor: 3,2 korn). Af spånadsämne har öfver hufvud taget erhållits medelmåttig skörd, men tågan synes på de flesta ställen hafva blifvit kort.

Höskörden från den odlade jorden har visserligen i rikets nordligare län utfallit medelmåttig och till och med derutöfver, men för öfrigt med få undantag mera eller mindre under medelmåttan. Om andra höskörden är man mycket enstämmig i sitt omdöme; den anses hafva utfallit ganska dålig. De naturliga ängarnes afkastning har varit ungefär lika med hvad första skörden af den odlade jorden gifvit. Sistlidet år blef höfångsten mer än medelmåttig.

Halmafkastningen, som i fjor nästan öfverallt inom riket blef god eller nära derintill, har deremot i år efter höstsäden och ännu mera efter vårsäden i flertalet län utfallit under medelmåttan, i några län medelmåttig och endast i ett fåtal län derutöfver, nemligen af höstsädeshalmen i Jönköpings, Gotlands, Hallands, Elfsborgs, Örebro samt Vesternorrlands län, hvaremot vårsädeshalmen anses endast i Elfsborgs län hafva gifvit något öfver medelmåttan. Eljest klagas från åtskilliga håll, att den på hösten inbergade halmen lidit af regn.

Sädestillgången, som visserligen utan tvifvel blir nu mycket mindre än sistlidet år, anses dock blifva ej allenast tillräcklig för landets eget behof utan äfven lemna mera eller mindre öfverskott till afsalu från de aldri flesta länen, med undantag af Norrland, Dalarne deri inberäknade. I norra delen af Kronobergs län likasom i vissa delar af Blekinge befarar man, att sädestillgången ej skall befinnas tillräcklig. På åtskilliga trakter af Gotland synes vårsäden ej hafva gifvit vanligt behof.

Fodertillgången deremot anses med få undantag blifva otillräcklig eller åtminstone knapp å såväl hö som halm. I Jönköpings län, i södra delen af Kronobergs län, i Malmöhus och Hallands län, i Elfsborgs läns vestgöta-del, i Nerike, i Vestmanlands län samt i de fyra nordligaste länen anser man sig likväl hafva erhållit foder tillräckligt eller i det närmaste tillräckligt för ortens behof. Såsom de dagliga tidningarne berätta, har derfor ock det mindre vanliga inträffat, att foder i dessa dagar skeppats från rikets nordliga hamnar till sydligare delar.

Bergningsvädret har i hela riket vid skörden af hvete och råg samt hö varit gynnsamt, hvaremot man flerstädes klagar, att väderleken varit mycket regnig vid inhöstandet af vår-sädesgrödan, och torde detta också befinnas hafva något inverkat på de olika växtslagens beskaffenhet.

I bifogade tab. N:o 2 meddelas uppgift om hvad skörden af säd och potatis *quantitativt* enligt beräkning gifvit. Sammanställd med förfutna årets skörd visar innevarande år följande siffror i såväl kubikfot som tunnor:

Skörd.	1875		1876	
	Kubikfot.	Tunnor.	Kubikfot.	Tunnor.
Höstsäd ...	31,441,400	4,990,700	30,053,900	4,770,460
Vårsäd.....	96,291,600	15,284,380	81,914,800	13,002,340
Baljväxter	4,526,300	718,460	3,604,400	572,120
S:a säd	132,259,300	20,993,540	115,573,100	18,344,920
Potatis ...	74,767,700	11,867,890	74,782,400	11,870,220

Tab. Litt. B.

Uppgifven vigt å sädeslagen i svenska skålpund per kubikfot, år 1876.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.
Län.	Hvete.						Råg.						Korn.			Hafre.			Blandsäd.			Ärter.			Bönor.			Vicker.		
	Höst-			Vår-			Höst-			Vår-			Lägsta.	Högsta.	Medium.	Lägsta.	Högsta.	Medium.	Lägsta.	Högsta.	Medium.	Lägsta.	Högsta.	Medium.	Lägsta.	Högsta.	Medium.	Lägsta.	Högsta.	Medium.
	Lägsta.	Högsta.	Medium.	Lägsta.	Högsta.	Medium.	Lägsta.	Högsta.	Medium.	Lägsta.	Högsta.	Medium.																		
Stockholms län....	46	52	49,7	40	45	43,3	43	50	45,6	40	45	43,8	38	45	40,5	26	40	30,5	28	42	34,5	45	53	49,9	43	50	49,3	44	48	45,6
Upsala d.o.....	47	51	48,7	?	?	?	42	49	45,4	—	—	—	37	45	40,5	26	35	30,5	30	37	34,7	48	50	49,5	?	?	?	41	50	46,8
Södermanlands d.o	47	51	48,7	?	?	?	44	47	45,5	—	—	—	30	43	38,5	25	32	29,3	30	38	33,8	50	52	50,7	?	?	?	?)51	?)53	?)52
Östergötlands d.o.	45	50	49,1	45	49	46,4	42	48	45,9	?)43,3	?)43,3	?)43,3	38	46	41,1	26	36	30,7	30	38	34,6	47	56	51,8	?	?	?	34	50	41,3
Jönköpings d.o...	42	50	48,0	48	50	48,9	40	50	46,2	45	50	46,1	37	45	40,8	24	35	29,9	35	38	35,5	?)52	?)52	?)52	?	?	?	?	?	?
Kronobergs d.o....	45	51	49,1	42	51	47,6	44	49	46,3	44	49	47,2	33	43	38,8	24	35	27,7	31	38	34,3	?)55	?)55	?)55	?	?	?	?	?	?
Kalmar d.o.....	46	53	48,6	44	50	47,4	43	50	45,8	?)43	?)45	?)44	35	46	40,7	25	35	29,3	35	42	38,0	?)50	?)55	?)52,5	?)45	?)50	?)47,5	?)50	?)50	?)50
Gotlands d.o.....	46	52	48,6	45	50	48,0	40	47	44,5	—	—	—	35	44	40,0	23	29	27,0	28	35	32,2	?)48	?)48	?)48	?	?	?	?)40	?)42	?)41
Blekinge d.o.....	45	52	48,6	?	?	?	40	48	45,3	?)40	?)40	?)40	35	44	40,1	27	31	29,4	?)40	?)40	?)40	?	?	?	?	?	?	?	?	?
Kristianstads d.o..	40	52	47,4	?)46	?)46	?)46	38	50	45,0	37	50	45,0	30	45	37,5	25	35	29,3	30	40	34,7	48	50	49,0	?)46	?)46	?)46	?	?	?
Malmöhus d.o.....	47	60	49,2	?	?	?	44	50	46,4	?	?	?	35	45	40,9	27	35	31,0	29	43	34,2	?)47	?)47	?)47	?	?	?	?	?	?
Hallands d.o.....	45	50	47,9	43	48	45,9	43	47	45,0	38	46	43,9	35	42	39,4	25	34	30,6	30	36	34,4	?)45	?)50	?)47,5	?)48	?)50	?)49	?)48	?)50	?)49
Göteb. o. Bohus d.o	45	51	48,2	43	50	46,3	40	50	43,6	45	46	45,5	36	43	40,0	24	33	29,1	29	39	33,8	45	50	47,9	45	51	48,4	42	49	45,8
Elfsborgs d.o.....	44	51	48,7	40	47	44,9	40	49	45,1	40	46	43,0	28	44	37,1	23	33	29,2	30	34	31,8	45	45	45	?	?	?	?	?	?
Skaraborgs	46	52	48,9	40	50	45,5	42	50	45,6	38	48	43,3	38	45	40,2	20	35	29,1	25	36	33,6	44	55	48,7	?	?	?	40	45	42,3
Vernlands d.o....	43	50	47,9	45	45	45	40	46	44,4	?)48	?)48	?)48	25	40	34,9	25	32	28,2	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
Örebro d.o.....	42	53	48,2	43	48	44,5	40	48	45,0	?	?	?	30	45	39,9	25	30	29,0	32	35	34,3	37	55	47,3	?	?	?	?	?	?
Vestmanlands d.o.	40	52	48,2	?	?	?	42	48	45,2	—	—	—	31	46	39,0	23	32	28,9	27	37	33,1	47	54	49,6	?	?	?	?	?	?
Kopparbergs d.o..	45	53	49,0	?)47	?)48	?)47,5	36	47	44,0	?	?	?	26	43	37,0	15	30	25,4	27	36	32,0	?)55	?)55	?)55	—	—	—	—	—	—
Gefleborgs d.o.....	46	50	48	?)50	?)50	?)50	40	48	44,3	?	?	?	28	44	37,9	20	35	27,7	25	37	31,1	40	55	49,2	?	?	?	?	?	?
Vesternorrlands d.o	?	?	?	?	?	?	41	48	44,1	?)40	?)40	?)40	30	42	37,4	18	30	26,3	31	32	31,3	48	58	53,3	—	—	—	—	—	—
Jemtlands d.o.....	?	?	?	—	—	—	35	52	42,1	—	—	—	25	48	36,3	15	35	24,8	20	38	30,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vesterbottens d.o..	—	—	—	?	?	?	40	46	42,0	25	40	36,3	30	42	38,3	25	32	28,8	25	40	37,1	?	?	?	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens d.o...	?)44	?)46	?)45	—	—	—	37	45	41,3	40	45	42,5	25	41	36,4	—	—	—	?	?	?	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela riket	40	53	48,4	40	51	46,4	35	52	44,8	25	50	43,5	25	48	38,8	15	40	28,8	20	43	34,1	37	58	49,9	43	51	48,0	34	53	46,0

?) Blott en uppgift.

Då enligt beräkning 1875 års skörd gaf 5 millioner tunnor mera säd än året 1874, har deremot innevarande års skörd lemnat ungefärligen $2\frac{1}{2}$ millioner tunnor mindre än fjoråret och framgår sålunda äfven häraf, likasom förut är visadt, att 1876 års gröda utfallit ungefär midtemellan 1874 och 1875 års skördar. Minskningen från 1875 till 1876 träffar hufvudsakligen vårsäden. Af potatis har skördats i det närmaste lika mycket alla tre åren.

I förestående tabell Litt. B. är sammanställd en öfversigt af de från olika länsmansdistrikt meddelade uppgifterna om *sädesslagens vikt*. Vid beräkning efter gamla mått- och vigtsystemet och vid jemförelse med föregående år erhållas följande tal såsom uttryck för medelvigten af 1 tunna säd:

	1875.		1876.		Vigten 1876 pr tunna större (+) eller mindre (-) än föreg. år.	lika
	Læ	5 æ	Læ	5 æ		
1 tunna hvete, höst-	15	5	15	5		lika
» » vår-	14	15	14	12		- 3 æ
» råg, höst...	14	2	14	2		lika
» » vår- ...	13	10	13	14		+ 4 æ
» korn.....	12	9	12	4		- 5 æ
» hafre	9	5	9	1		- 4 æ
» blandsäd ...	11	1	10	15		- 6 æ
» ärter.....	15	15	15	14		- 1 æ
» bönor	15	—	15	2		+ 2 æ
» vicker.....	14	11	14	10		- 1 æ

Vigten af höstsäden de båda åren har sålunda utfallit fullkomligt lika, hvaremot vårsäden håller sig nu några skålpund pr tunna under fjorårets säd. Årets skörd är i alla hänseenden, om ej mycket dock något viktigare än 1874 års, och framgår äfven härutinnan, att 1876 års gröda ställer sig emellan 1874 och 1875 årens afkastning.

Hela sädesskörden kan beräknas hafva utfallit sålunda, bestämd efter vikt:

	1875.	1876.
Skörd.	Centner.	Centner.
Hvete, höst-	2,033,200	2,067,890
» » vår-	148,300	124,860
Råg, höst-	12,203,800	11,550,070

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kungl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåtar

FR. TH. BERG.

Stockholm den 20 November 1876.

Elis Sidenbladh.

Råg, vår-	119,000	113,140
Korn	8,634,800	7,435,830
Hafre	19,358,100	15,874,650
Blandsäd	2,746,100	2,421,340
Ärter, bönor och vicker.....	2,207,600	1,755,860
Summa	47,450,900	41,343,640

Då enligt likartad beräkning 1874 års skörd vägde 35,329,500 centner, så finner man, att innevarande års skörd gifvit visserligen 6 millioner centner *mindre* än 1875, men ändock lika mycket *mera* än 1874. Fjorårets öfverskott öfver det nästföretgånga året, förvandladt i penningvärde efter endast 5 kronor pr centner, gaf den betydande summan af 60 millioner kronor. Nu deremot har årets skörd utfallit efter samma värde 30 millioner kronor mindre än fjoråret men i alla fall lika mycket öfver året der näst förut (1874).

Medelvigten af 1876 års sädesskörd är 35,8 æ för kubikfoten (= 11 Læ 5 æ pr t:a), hvilket är lika mycket som 1874, men obetydligt mindre än 1875 års motsvarande tal (35,9 æ pr kf. = 11 Læ 6 æ pr t:a). Vigtskilnaderna äro naturligtvis beroende ej allenast af skiljaktigheterna i de olika sädesslagens vikt utan äfven af det belopp, hvarmed de senare i det hela ingå. Sistnämnda förhållande är följande:

	1875.		1876.	
	Skörd.	Efter rymd.	Efter vikt.	Efter rymd.
Höstsäd	23,8 %	30,0 %	26,0 %	32,9 %
Vårsäd	72,8 %	65,3 %	70,9 %	62,8 %
Baljväxter ..	3,4 %	4,7 %	3,1 %	4,3 %
Summa	100 %	100 %	100 %	100 %

Den höjning, som årets höstsädesskörd räknad såväl efter rymd som vikt och jemförd med fjorårets visar i ofvanstående procentiska öfversigt, är ej beroende af någon större skördemängd af dessa sädesslag utan deraf, att vårsäden gifvit mindre nu än förra året. I allmänhet är det korn- och hafreskörden, som i vårt land äro de afgörande faktorerna, när grödan i sin helhet skall uppskattas, och hade ej detta år en temligen allmänt dålig foderskörd fått inverka på slutomdömet, så synas ej sjelfva sädesgrödorna hafva utfallit så, att man om dem ensamme behöft inskränka totalomdömet om hela rikets skörd till någon grad under medelmåttan.

Tab. N:o 1.

Sammandrag af Kronolänsmännens

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
L ä n.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Bland- süd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bo- hvete.	Raps.	Potatis.	Potatisens beskaffenhet.	Öfriga rotfrukter.
	Höst.	Vår.	Höst.	Vår.											
K o r n t a l.															
1 Stockholms stad ¹⁾	7	6,5	7	—	5,5	5	5	6	—	5,5	—	—	6	—	—
2 Stockholms län.....	6,521	6,5	6,777	6,5	4,915	5,238	5,441	5,227	5	2) 4,8	—	—	5,853	god, på ett eller annat ställe mindre god.	under medelm.
3 Uppsala d:o.....	4,246	6	6,305	—	6,649	7,085	6,731	5,992	5,583	2) 5,536	—	—	7,761	god.	nära medelm.
4 Södermanlands d:o.....	8,216	6,440	8,520	—	5,179	5,823	5,281	5,032	3,832	2) 4,4	—	100	5,831	god, på några få ställen god.	under medelm.
5 Östergötlands d:o.....	6,431	4,905	6,370	4,929	6,501	6,211	6,511	5,415	6	2) 5,7	—	—	6,242	god, på några ställen röta.	under medelm.
6 Jönköpings d:o.....	5,849	5,067	6,088	4,663	4,800	5,144	5,218	5,247	5	2) 6	—	—	7,942	god.	medelmåttig.
7 Kronobergs d:o.....	5,270	4,954	6,000	5,359	4,421	6,006	5,381	4,158	5	2) 4	5	—	7,185	god.	nära medelm.
8 Kalmar d:o.....	6,510	5,696	5,814	4,5	4,238	5,421	5,922	5,400	6	2) 5	5	—	6,111	god, fastän ofta småväxt.	nära medelm.
9 Gotlands d:o.....	6,080	4,500	7,430	—	3,690	3,790	3,880	2,730	3,500	2,500	—	100	5,320	delvis god, delvis dålig.	nära medelm.
10 Blekinge d:o.....	7,101	5	5,425	4,315	4,061	4,214	4,819	4,216	4,201	4,658	4	80	6,370	oftast god, lidit noget af torkan.	under medelm.
11 Kristianstads d:o.....	9,151	5	7,389	4,141	6,737	7,213	7,111	7,213	7	2) 7,5	4	125	7,719	god, på högst få ställen af torröta.	medelmåttig.
12 Malmöhus d:o.....	8,457	7	7,980	5	7,932	8,586	8,701	6,889	6,298	6,303	4,758	125	7,972	god, dock på flere ställen af torröta.	medelmåttig.
13 Hallands d:o.....	9,036	5,791	7,387	4,965	5,427	6,493	5,895	5,646	5,373	2) 7,5	2) 6,4	—	7,835	god, på några få ställen af röta.	medelmåttig.
14 Göteborgs o. Bohus d:o	8,293	5,266	9,807	4,900	5,315	5,335	5,258	5,166	4,247	2) 4,9	—	—	8,527	god, på åtskilliga ställen af torröta.	under medelm.
15 Elfsborgs d:o.....	8,322	6,321	7,996	6,787	5,984	5,163	5,988	5,803	6,101	2) 5,4	4,5	—	9,146	god, på några få ställen af torröta.	nära medelm.
16 Skaraborgs d:o.....	7,098	5,151	7,178	4,633	5,668	5,114	5,049	6,417	5,135	2) 5,8	5	—	7,863	god.	medelmåttig.
17 Vermlands d:o.....	5,866	4,032	7,300	4	4,437	3,943	4,331	4,717	4,5	2) 5,0	—	—	8,478	god.	dålig.
18 Örebro d:o.....	7,076	5,221	8,693	6,5	5,958	5,741	5,836	5,441	5	2) 5,6	—	—	7,800	god.	nära medelm.
19 Vestmanlands d:o.....	4,326	5,5	6,683	—	5,360	6,535	4,951	4,701	6	2) 5,0	—	—	7,759	god, på ett eller annat ställe skadad af torröta.	under medelm.
20 Kopparbergs d:o.....	7,210	5	9,424	4,5	5,682	4,495	5,048	5,216	—	grönfoder	—	—	7,928	god.	nära medelm.
21 Gefleborgs d:o.....	5,338	4,5	7,755	4	6,048	5,654	5,888	4,334	6,5	2) 4,0	—	—	8,307	god.	medelmåttig.
22 Vesternorrlands d:o.....	4	6	8,802	5,866	7,022	6,248	2) 6,250	5,726	—	grönfoder	—	—	8,200	god.	medelmåttig.
23 Jemtlands d:o.....	8	—	9,048	7	6,500	4,795	5,464	5,776	—	grönfoder	—	—	7,010	god, på ett eller annat ställe skadad.	medelmåttig.
24 Vesterbottens d:o.....	—	6	9,371	6,307	6,309	2) 7	6,230	10	—	—	—	—	10,196	god.	över medelm.
25 Norrbottens d:o.....	8	—	20,956	8	6,937	grönfoder	8,5	—	—	—	—	—	9,466	god.	medelmåttig.
Hela riket	7,144	5,482	7,148	5,300	6,237	5,633	6,478	5,866	4,707	5,689	4,817	110	7,512	god, dock i södra och vestra länen något obetydligt skadad af torröta.	nära medelm.

¹⁾ För Stockholms stad är korntalet här antaget lika med det från kringliggande länsmandistrikt uppgifna. — ²⁾ Detta korntal gäller endast för de länsmandistrikt, der mogen skörd erhållits och ej blott grönfoder.

rapporter om skörden år 1876.

17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	
Lin och Hampa.		Höskörden		Halmkastningen.		Sädestillgången.	Fodertillgången.	Bergningsvädrets beskaffenhet.	
Frö: Korn- tal. ³⁾	Spånadsämne.	från odlad jord.	från naturliga ängar.	Höstsädes-.	Vårsädes-.				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
2,5	under medelm., tågan kort.	under medelm.	under medelm.	under medelm.	under medelm.	för ortens behof jemte försäljning från flere distrikt.	knapp.	gynnsamt, dock mindre för vårsädeskörden.	2
2,4	under medelm., tågan kort.	under medelm.	under medelm.	under medelm.	under medelm.	försäljning från hela länet.	otillräcklig.	gynnsamt vid skördens början, ogynnsamt vid slutet.	3
3,0	under medelm., tågan flerstädes kort.	under medelm.	under medelm.	under medelm.	halmen kort, i allmänhet skadad af regn.	försäljning från hela länet.	otillräcklig.	gynnsamt vid skördens början, ogynnsamt vid slutet.	4
3,1	medelm., kort flerstädes.	fullt medelm., andra skörden dålig.	medelmåttig.	medelmåttig.	nära medelm.	för eget behof jemte försäljning från nästan alla distrikt.	nästan tillräcklig.	vid skördens början gynnsamt, mot slutet regnigt.	5
2,7	fullt medelm., tågan kort flerstädes.	medelm., andra skörden sämre.	medelmåttig.	öfver medelm.	medelmåttig.	för eget behof jemte försäljning från de flesta distrikt.	tillräcklig.	för hö- o. höstsäd. skörd gynnsamt, för vårsäd ogynnsamt.	6
3,4	öfver medelm., kort men fint.	under medelm., andra skörden dålig.	fullt medelm.	nära medelm.	nära medelm.	i norra delen otillräcklig, i södra delen öferskott.	i norra del. otillräcklig, i södra del. tillräcklig.	gynnsamt.	7
2,8	medelm., tågan flerstädes kort.	öfver medelm., andra skörden sämre.	medelmåttig.	medelmåttig.	nära medelm.	för eget behof jemte försäljning från några trakter.	otillräcklig.	gynnsamt.	8
3,0	medelmåttigt.	nära medelm.	under medelm.	öfver medelm.	ringa.	i allmänhet till försäljn., vårsäden dock knapp på åtsk. ställ.	ej tillräcklig.	gynnsamt.	9
2,6	tågan kort, i länets ö. del något bättre.	första skörd. teml. god, andra skörd. dålig.	nära medelm.	under medelm.	sämre, mycket kort.	ej tillräcklig i alla trakter.	knapp.	ganska gynnsamt.	10
3,0	nära medelm., tågan kort flerstädes.	medelm., andra skörden dålig.	medelmåttig.	nära medelm.	under medelm.	för eget behof jemte försäljning från flere distrikt.	ej fullt tillräcklig.	gynnsamt, mot slutet mindre gynnsamt.	11
3,4	medelm., tågan flerstädes kort.	öfver medelm., andra skörden ringa, mest afbetad.	fullt medelm.	medelmåttig.	medelmåttig.	försäljning, delvis betydlig, från hela länet.	för ortens behof.	särdeles gynnsamt.	12
4,6	öfver medelm.	första skörd. öfver medelm., andra dålig, till en del förstörd af regn.	medelmåttig.	öfver medelm.	medelmåttig.	för eget behof jemte försäljning från de flesta distrikt.	för ortens behof.	för hö- o. höstsäd. skörd gynnsamt, för vårsäd ogynnsamt.	13
3,8	nära medelm., här och der kort tåga.	medelm., andra skörden mycket dålig.	under medelm.	nära medelm.	under medelm.	i allmänhet till försäljning.	otillräcklig.	för hö- o. höstsäd. skörd gynnsamt, för vårsäd ogynnsamt.	14
3,8	medelm., tågan flerstädes kort.	något öfver medelm., andra skörd. ringa.	medelmåttig.	öfver medelm.	fullt medelm.	för ortens behof jemte försäljning från flere distrikt.	tillräcklig utom å Dalsland.	för hö- o. höstsäd. skörd gynnsamt, för vårsäd ogynnsamt.	15
3,5	medelm., tågan kort på några ställen.	nära medelm.	nära medelm.	medelmåttig.	medelmåttig.	för eget behof jemte försäljning från de flesta distrikt.	ej tillräcklig.	för hö- o. höstsäd. skörd gynnsamt, för vårsäd ogynnsamt.	16
2,5	under medelm., kort tåga.	under medelm.	under medelm.	medelmåttig.	under medelm.	tillräcklig.	otillräcklig.	gynnsamt, mot slutet af skörden ogynnsamt.	17
3,0	under medelm., kort tåga.	medelmåttig.	medelmåttig.	öfver medelm.	nära medelm.	för eget behof jemte försäljning från flere distrikt.	för eget behof i Nerike, otillr. i Vestmanl. del.	för hö- o. höstsäd. skörd gynnsamt, för vårsäd ogynnsamt.	18
2,9	nära medelm., tågan flerstädes kort.	under medelm.	under medelm.	under medelm.	under medelm., flerstädes dålig.	för eget behof jemte försäljning från flere distrikt.	i det närmaste för ortens behof.	för hö- o. höstsäd. skörd gynnsamt, för vårsäd ogynnsamt.	19
2,8	nära medelm., tågan kort på några ställen.	under medelm.	nära medelm.	nära medelm.	under medelm.	otillräcklig.	otillräcklig.	för hö- o. höstsäd. skörd gynnsamt, för vårsäd ogynnsamt.	20
2,6	medelm., flerstädes kort.	medelmåttig.	medelmåttig.	medelmåttig.	under medelm.	för eget behof.	ej fullt tillräcklig.	gynnsamt för höskörd, ogynnsamt för sädeskörden.	21
3,0	fullt medelm.	medelmåttig.	medelmåttig.	fullt medelm.	medelmåttig.	tillräcklig.	tillräcklig.	gynnsamt, mot slutet regnigt.	22
2,0	medelmåttigt.	öfver medelm.	öfver medelm.	medelmåttig.	medelmåttig.	för eget behof.	för eget behof jemte någon försäljning.	för höskörden gynnsamt, för sädeskörden ogynnsamt.	23
2,7	medelmåttigt.	medelmåttig.	fullt medelm.	under medelm.	under medelm.	nästan tillräcklig.	tillräcklig.	gynnsamt, dock mindre för vårsäden.	24
—	godt.	fullt medelm.	fullt medelm.	medelm., på några ställen skadad.	medelm., på några ställen skadad.	otillräcklig.	för ortens behof.	för höskörden gynnsamt, för sädeskörden ogynnsamt.	25
3,0 ³⁾	medelm., tågan i allmänhet kort.	första skörd. nära medelm., andra skörd. dålig; i Norrl. fullt medelm. höskörd.	nära medelm. i södra o. mell. Sverige, fullt med. m. i norra.	nära medelm.	under medelm., på åtskilliga ställen skadad af regn.	tillräcklig för landets behof jemte försäljning från södra och mellersta delarne af riket.	otillräcklig nästan öfverallt, utom i Norrland.	gynnsamt för hö- och höstsädeskörden, ogynnsamt för vårsädesgrödan.	

³⁾ Detta korntal är beräknadt för den linfröskörd, som verkligen erhållits, och med frånräknande således af det frö som finnes å tågan, när den såsom ofta händer togs förr än fröet mognat.

Tab. N:o 2.

Beräknad skörd af säd och potatis år 1876.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Län.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bohvet.	Raps.	Potatis.
	Höst-	Vår-	Höst-	Vår-									
K u b i k f o t.													
Stockholms stad	200	40	400	—	200	1,600	800	150	—	100	—	—	28,600
Stockholms län	289,900 ¹⁾	?	1,201,300 ¹⁾	?	462,600	1,216,200	217,700	148,100 ¹⁾	?	89,400 ²⁾	—	—	1,982,800
Uppsala d:o	159,000	1,000	1,217,800	—	1,026,100	858,100	299,300	118,800	9,500 ²⁾	44,100	—	—	1,782,400
Södermanlands d:o	448,600	200	1,831,300	—	267,700	1,875,300	97,500	107,400	2,100 ²⁾	23,800	—	400	1,827,700
Östergötlands d:o	454,600	7,200	2,118,200	3,300	728,600	3,398,100	1,188,200	298,700	12,600 ²⁾	162,300	—	—	4,434,500
Jönköpings d:o	24,300	7,600	963,800	9,600	282,100	3,292,700	172,300	28,300	?	3,500 ²⁾	—	—	3,878,900
Kronobergs d:o	6,400	4,400	694,000	49,300	604,500	1,976,400	125,900	6,500	100 ²⁾	2,600	30	—	3,423,300
Kalmar d:o	157,500 ²⁾	2,800	1,851,900	400	702,500	1,960,900 ²⁾	10,600	44,400 ²⁾	6 ²⁾	21,000	500	—	3,875,200
Gotlands d:o	224,800	3,900	791,200	—	304,100	74,500	30,500	15,200	300	300	—	9,400	961,800
Blekinge d:o	76,800	600	750,000	20,600	258,400	713,800	49,200	19,500	300	18,700	500	1,500	3,347,000
Kristianstads d:o	407,400	300	2,060,400	1,800	1,899,900	2,832,400	512,000	257,600	15,900 ²⁾	79,900	1,900	3,100	10,494,400
Malmöhus d:o	998,600	3,700	2,417,300	9,100	4,609,400	6,157,000	2,120,500	584,000	5,300	181,600	2,500	18,100	5,636,600
Hallands d:o	135,000	59,800	959,500	68,700	382,200	3,626,000	257,300	18,900	38,300 ²⁾	23,200 ²⁾	2,300	—	2,391,100
Göteborgs och Bohus d:o	76,300	40,000	661,900	6,800	568,900	2,954,500	232,300	47,600	211,000 ²⁾	32,600	—	—	2,250,900
Elfsborgs d:o	76,900	71,600	1,216,600	58,000	340,400	6,350,000	345,600	70,000	32,000 ²⁾	28,100 ¹⁾	?	—	5,520,200
Skaraborgs d:o	387,600	9,800	2,206,500	17,200	281,800	7,089,000	203,700	233,000	3,400 ²⁾	148,900	30	—	5,519,000
Vermlands d:o	36,100	17,900	1,105,400	700	77,900	3,520,700	60,700	35,400	900 ²⁾	7,300	—	—	3,843,400
Örebro d:o	150,700	36,600	1,261,900	3,200	237,800	2,595,900	61,600	79,700	7,600 ²⁾	40,000	—	—	3,101,800
Vestmanlands d:o	134,400	500	1,142,300	—	327,900	1,878,300	128,100	69,600 ¹⁾	?	17,900 ²⁾	—	—	1,783,000
Kopparbergs d:o	23,000	700	710,900	100	401,000	1,917,300	530,700	46,500	—	grönfoder	—	—	2,042,200
Gefleborgs d:o	4,400	500	319,300	1,500	867,000	650,400	277,600	40,400	300 ²⁾	4,900	—	—	2,024,600
Vesternorrlands d:o	¹⁾ ?	12	132,500	2,800	1,300,000 ²⁾	128,500	113,400	20,000	—	grönfoder	—	—	1,795,500
Jemtlands d:o	8	—	53,300	?	667,900	29,900	41,300	44,900	—	grönfoder	—	—	1,014,100
Vesterbottens d:o	—	6	38,500	5,400	1,226,200 ²⁾	22,800	23,600	¹⁾ ?	—	—	—	—	1,184,900
Norrbottnens d:o	¹⁾ ?	—	75,200	1,600	1,339,400	grönfoder	300	—	—	—	—	—	638,500
Rikets skörd i kubikfot	4,272,500	269,200	25,781,400	260,100	19,164,500	55,120,300	7,100,700	2,334,600	339,600	930,200	7,800	32,500	74,782,400
» » i tunnor.	678,170	42,720	4,092,290	41,290	3,041,950	8,749,250	1,127,100	370,570	53,900	147,650	1,230	5,160	11,870,220

¹⁾ Då Hushållningssällskapet icke angifvit något utsäde af detta sädeslag, ehuru det att döma efter länsmännens rapporter om det skördade korntalet synes, om ock i ringa grad, odlas inom länet, har någon beräkning öfver den skördade quantiteten ej kunnat verkställas.

²⁾ Dessutom grönfoder (jfr tab. n:o 1, not 2).

³⁾ Länsmännens rapporter antyda skörd i långt flere distrikt, än hvarför utsäde finnes angifvet i Hushållningssällskapens berättelser.

R é s u m é.

Les renseignements annuels sur les faits de la statistique agricole en Suède sont fournis par deux méthodes. Les Sociétés agricoles des provinces publient (depuis 1865) des chiffres, directement reçus des cultivateurs, entre autres sur la quantité de la semence ainsi que sur celle de la récolte: cette méthode est la plus ancienne des deux, mais on n'en peut publier les résultats qu'après l'expiration d'un an ou plus. A cause de cela nous avons introduit, depuis 1874, une autre méthode donnant des renseignements, quoiqu' en chiffres approximatifs, mais immédiatement après la fin de la récolte. Le calcul se fait de la manière suivante: La quantité ensemencée, quelques corrections y apportées, étant connue par les publications des Sociétés agricoles, on a seulement eu besoin de demander une appréciation des multiples des grains récoltés dans chaque baillage (au nombre de 520). Ces chiffres appréciés, multipliés par la quantité de semence, donnent les chiffres de la récolte.

C'est par la combinaison des résultats de cette dernière méthode avec les rapports des gouverneurs des provinces qu' on a pu dresser la présente relation, — la troisième de cette espèce.

La récolte de 1876 a été jugée par les gouverneurs comme étant *presque moyenne*: jugement moins favorable que celui porté sur les années 1875 et 1869—1873, mais meilleur que celui de 1874. En général on peut dire que la récolte de 1876 a donné la moyenne entre celles de 1874 et de 1875.

Le tableau N:o 1 résume les multiples des grains divers par provinces: col. 2 froment d'hiver, col. 3 froment d'été, col. 4 seigle d'hiver, col. 5 seigle d'été, col. 6 orge, col. 7 avoine, col. 8 méteil, col. 9 pois, col. 10 fèves, col. 11 vesces, col. 12 sarrasin, col. 13 colza, col. 14 pommes de terre. Les autres colonnes (15—25) contiennent des appréciations sur la récolte de lin, de fourrage etc.

Les quantités reçues du fourrage (de la paille et du foin) sont très-minimes.

Le tableau N:o 2 donne les quantités calculées de la récolte. Pour faciliter la comparaison nous ajoutons aussi les chiffres des années précédentes:

Récolte.	1874.	1875.	1876.
	Hectolitres.	Hectolitres.	Hectolitres.
Froment (col. 2 et 3).....	1,212,600	1,182,200	1,188,700
Seigle (col. 4 et 5).....	7,014,300	7,202,500	6,815,800
Orge (col. 6).....	4,394,700	5,707,000	5,015,900
Avoine (col. 7).....	10,964,800	17,292,100	14,426,600
Méteil (col. 8).....	1,523,900	2,047,700	1,858,500
Légumineuses (col. 9—11) ..	700,900	1,185,000	943,400
Sarrasin (col. 12).....	5,200	4,600	2,000
Colza (col. 13).....	25,800	8,700	8,500
Pommes de terre (col. 14)...	19,287,900	19,569,000	19,572,800

Le tableau Litt. A contient les différences, en pour cent des grains récoltés, des récoltes de 1875 et de 1876.

Les données sur le poids moyen des céréales récoltés en 1876 sont renfermées dans le tableau Litt. B, ce qui fait en hectolitres:

de froment.....	78,3 kilogr.
» seigle	72,8 »
» orge	63,0 »
» avoine	46,8 »
» méteil.....	55,4 »
» pois.....	81,0 »
» fèves.....	77,8 »
» vesces.....	74,7 »

Le poids total de tous les blés et légumineuses récoltés en 1876 est env. 1,750 mill. kilogr., c'est-à-dire 250 mill. kilogr. de *moins* que la récolte de 1875, mais 250 mill. kilogr. de *plus* que celle de 1874. Cet *excédant* a une valeur d'env. 40 mill. francs.

